

**Diagnoza potrzeb w zakresie miejsc i sposobów spędzania
wolnego czasu przez młodzież mieszkającą na osiedlu
Chełmińskie w Toruniu zrealizowana na zlecenie
Urzędu Miasta Torunia**

Beata Bielska

Martyna Hoffman

Tomasz Kamiński

Toruń, kwiecień 2014

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. METODOLOGIA.....	4
2.1 Pytania badawcze	4
2.2 Techniki badawcze i dobór próby	4
3. CHARAKTERYSTYKI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE RESPONDENTÓW	6
4. MŁODZIEŻ (NIE)OBECNA – mapowanie aktywności młodzieży na Chełmińskim Przedmieściu	10
5. MŁODZIEŻ OCENIAJĄCA – opinie na temat oferty spędzania czasu wolnego na osiedlu .	16
6. MŁODZIEŻ REKOMENDUJĄCA – propozycje lepszego dopasowania osiedla do potrzeb młodzieży.....	22
7. PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE	25
8. KWESTIONARIUSZ ANKIETY AUDYTORYJNEJ	26

The map displays the Chełmińskie Przedmieście district, which is shaded in light blue. It is bordered by the Śródmieście district to the north (pink), the Stare Miasto district to the east (orange), and the Centrum district to the south (green). Key streets shown include Chelmińska, Polna, Długa, and Świętego Józefa. The map also identifies several neighborhoods within the district, such as Koniuchy, Wielki Rów, and Żwirki i Wigury. The University of Nicolaus Copernicus is visible in the bottom left corner.

Ankierzy przeprowadzili ankietę audytoryjną w wybranych klasach o różnych profilach kształcenia w gimnazjum, liceum, technikum i szkole zawodowej. Badacze jakościowi przeprowadzili obserwację terenową, wywiady i spacerki badawcze. Celem projektu było możliwie najszerze zdiagnozowanie aktywności młodzieży (13-18 lat) w przestrzeni okręgu.

Badacze części jakościowej: Aleksandra Magoń i Mateusz Wójkowski. Fot. ZRB IS UMK „Pryzmat”.

2. METODOLOGIA

2.1 Pytania badawcze

Badanie miało odpowiedzieć na następujące pytania badawcze:

- gdzie młodzież spędza wolny czas na osiedlu,
- w jaki sposób młodzież spędza czas na osiedlu,
- jakie formy aktywności pozaszkolnej podejmuje,
- czego młodym ludziom brakuje na osiedlu (miejsca, infrastruktura, działania),
- w jakie działania chcieliby się włączać,
- mapowanie aktywności i oczekiwań młodzieży w przestrzeni osiedla Chełmińskiego.

2.2 Techniki badawcze i dobór próby

Badanie podzielono na dwie części: ilościową i jakościową.

W fazie ilościowej przeprowadzono ankietę audytoryjną. Polega ona na rozdaniu respondentom kwestionariuszy do samodzielnego wypełnienia. Dzięki nieobecności stałej interakcji pomiędzy badaczem a badanymi technika ta pozwala zachować poczucie anonimowości badanych i skłania do szczerości. Jednocześnie daje ona badaczowi mniejszą kontrolę nad prawidłowym (zgodnym z instrukcjami) wypełnianiem kwestionariusza. Obecny

na sali ankieter może jednak wyjaśniać wszelkie wątpliwości. Technika pozwala w krótkim czasie przebadac próbę o znacznej wielkości.

Badanie zostało przeprowadzone w 36 klasach 4 szkół (dobór celowy).

Zbadano klasy o profilach humanistycznych, ścisłych, sportowych i specjalistycznych (w szkołach zawodowych i technikum)

W badaniu wzięły udział następujące szkoły:

- Gimnazjum nr 3 (206 ankiet),
- VIII Liceum (201 ankiet),
- Technikum nr 5 (Zespół Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych) (271 ankiet),
- Zespół Szkół Samochodowych (ze względu na mniejszą niż założoną liczbę klas zawodowych w ZSMEiE próbę uzupełniono o brakujące klasy w ZSS) (68 ankiet).

Łącznie zebrano 746 ankiet.

W fazie jakościowej zdecydowano się na obserwację terenową połączoną z krótkimi wywiadami, dokumentacją zdjęciową oraz spacerami badawczymi. Badacze przemieszczali się po terenie okręgu, a w wyznaczonych miejscach i o określonych porach zliczali ruch przechodniów. Przeprowadzali też krótkie wywiady z przedstawicielami młodzieży. W ramach części jakościowej odbyły się również trzy spacery badawcze (w sobotę 22 marca o 11:00 i o 15:00, w środę 16 marca o 15:00). W spacerach również uczestniczyła młodzież w założonym przedziale wiekowym (13-18 lat), opowiadając badaczom, czym zajmuje się na osiedlu i jakich zmian by oczekiwała.

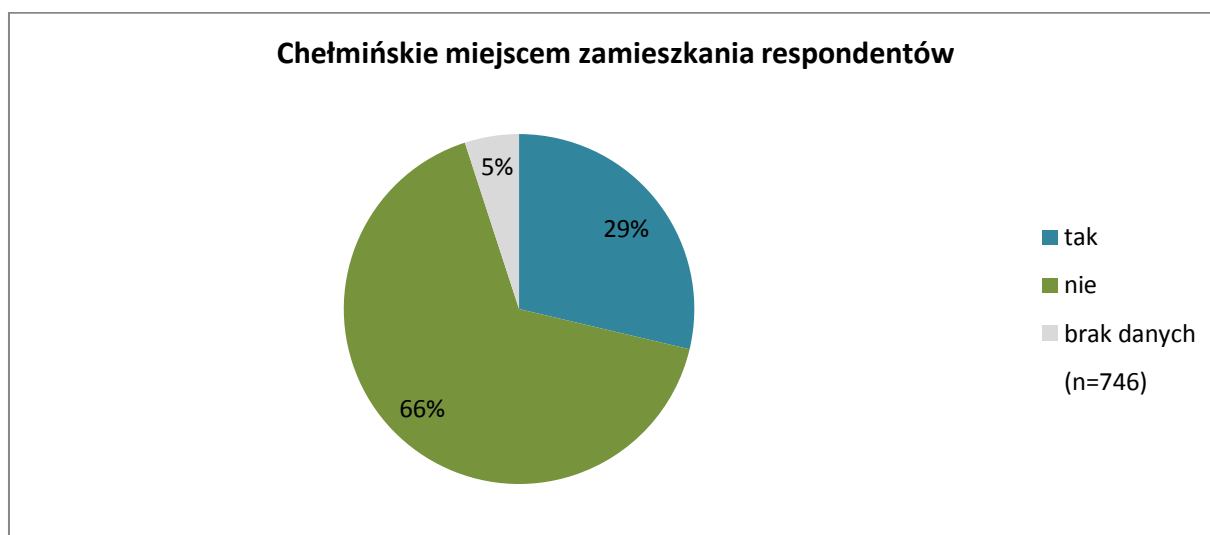

Badacz i jeden z uczestników trzeciego spaceru badawczego. Fot. ZRB IS UMK „Pryzmat”.

3. CHARAKTERYSTYKI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE RESPONDENTÓW

Na podstawie deklaracji respondentów wybrano i poddano szczegółowej analizie te kwestionariusze, w których podana ulica zamieszkania znajduje się w obrębie aktualnego podziału administracyjnego Chełmińskiego Przedmieścia. Prawie co trzeci (29%) z respondentów okazał się być mieszkańcem interesującego nas obszaru. W przypadku 5% kwestionariuszy respondenci nie podali nazwy ulicy ani szczegółowych informacji mogących sugerować, że mieszkają na terenie danego osiedla. Pozostali badani jako miejsce zamieszkania deklarowali inne osiedla lub obszary znajdujące się poza granicami administracyjnymi miasta Torunia.

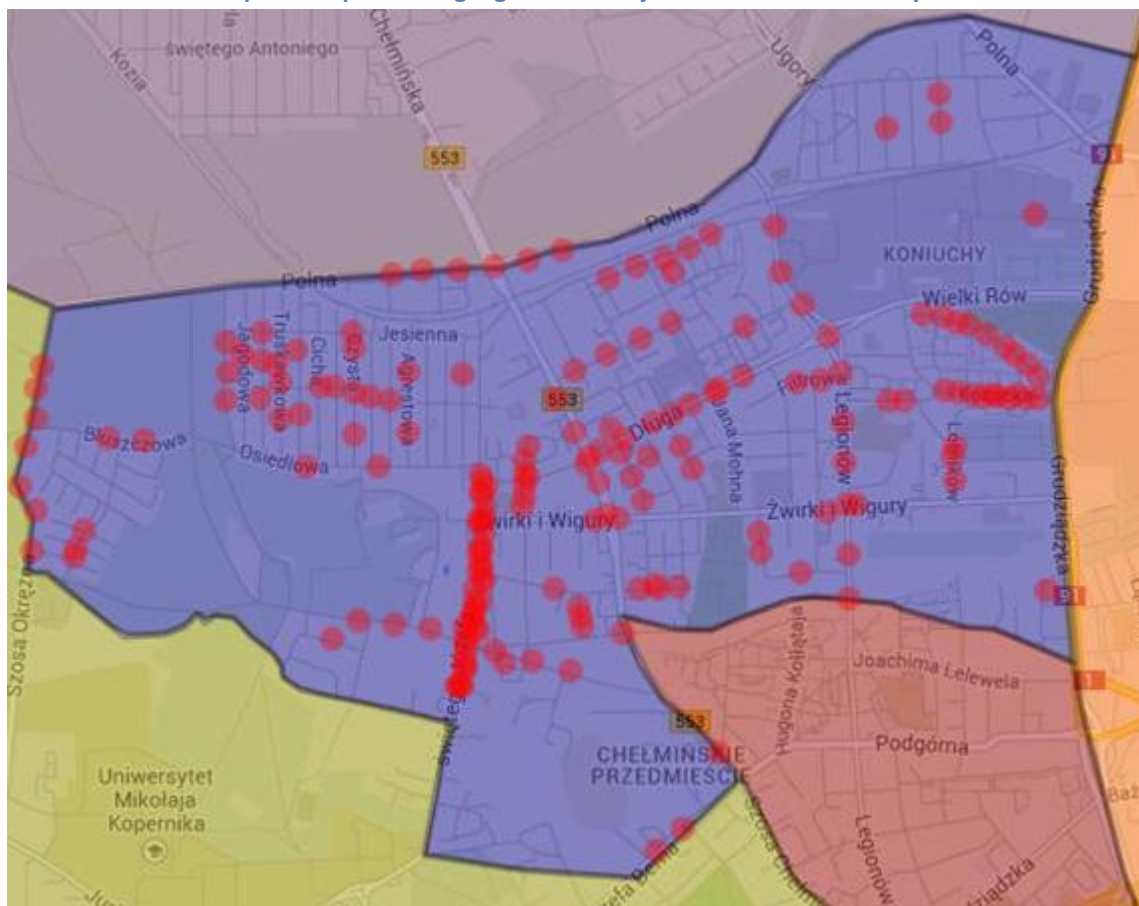
Wykres 2. Chełmińskie miejscem zamieszkania respondentów

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Rozproszenie miejsc zamieszkania uczniów i uczennic, którzy wzięli udział w badaniu, przedstawia poniższa mapa. Pozwala stwierdzić, że wypowiedzi badanych dotyczą różnych części osiedla, a dobór próby skutecznie pokrywa obszar Chełmińskiego.

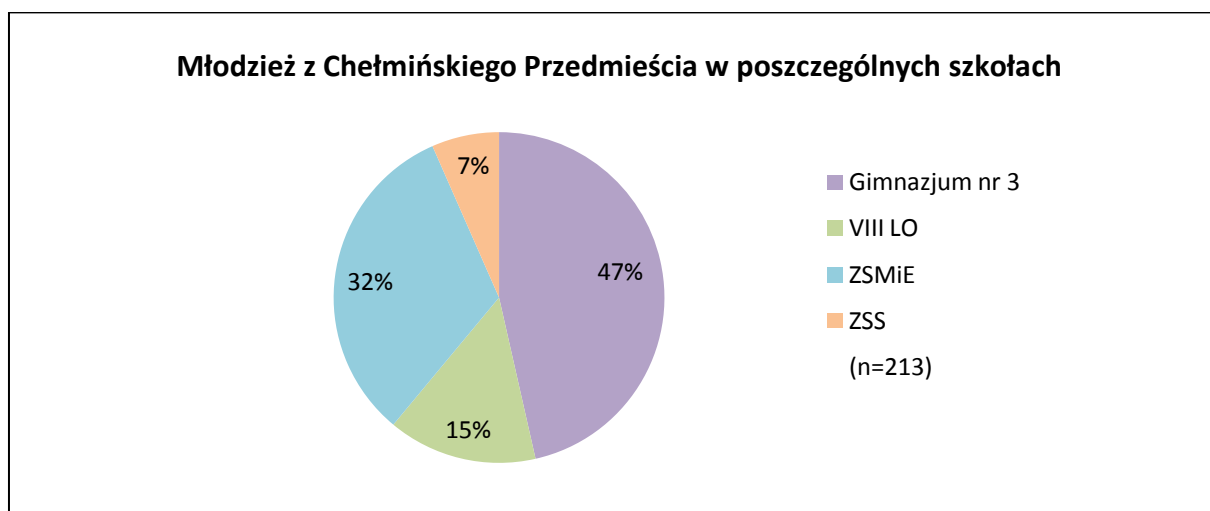
Mapa 2. Rozproszenie geograficzne miejsca zamieszkania badanych

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Uczniowie Gimnazjum numer 3 stanowili 47% wszystkich respondentów mieszkających na osiedlu Chełmińskie Przedmieście. Udział Zespołu Szkół Mechanicznych i Elektronicznych (32%) wynika z prowadzenia przez daną jednostkę dwóch typów badanych szkół - technikum i szkoły zawodowej.

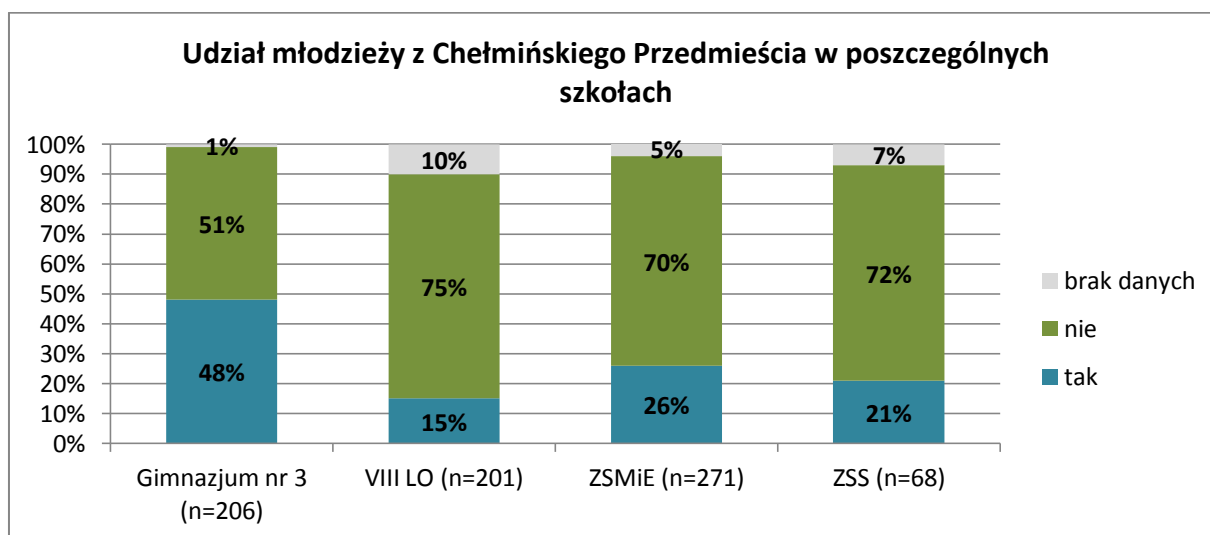
Wykres 3. Młodzież z Chełmińskiego Przedmieścia w poszczególnych szkołach

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

W Gimnazjum numer 3 mieszkańcy Chełmińskiego Przedmieścia stanowili niemal połowę badanych. Przewaga udziału gimnazjalistów w próbie wynika z obwodu rejonizacji szkoły, który pokrywa znaczny obszar interesującego badaczy osiedla. W pozostałych, niepodlegających rejonizacji szkołach udział osób mieszkających na terenie badanego osiedla w szkołach był niższy, jednak różnice pomiędzy poszczególnymi typami szkół ponadgimnazjalnych (liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła zawodowa) nie są duże, zwłaszcza w przypadku zespołów szkół.

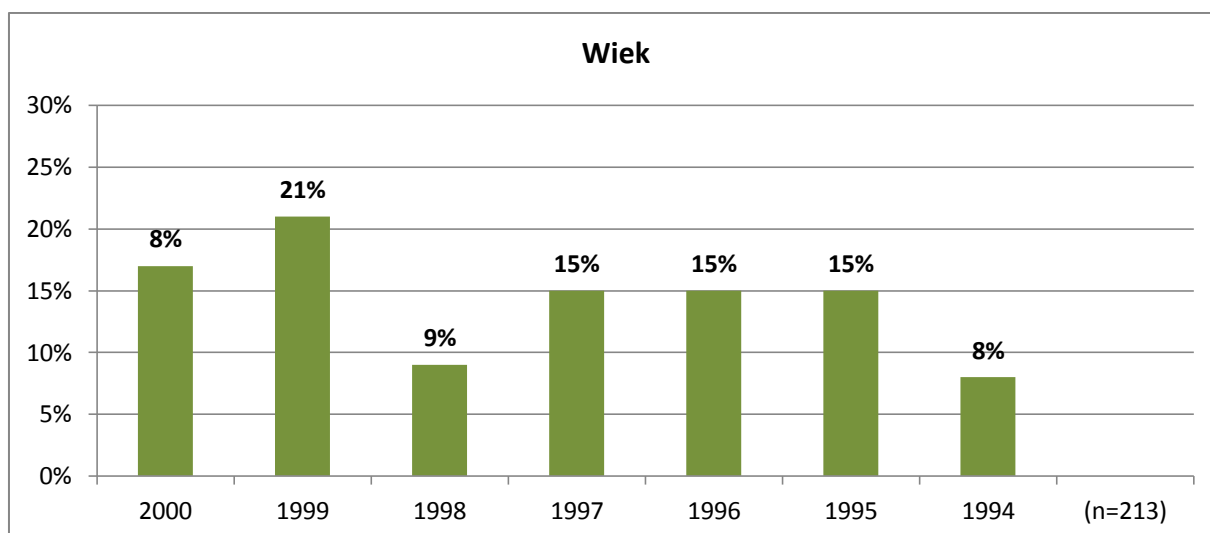
Wykres 4. Udział młodzieży z Chełmińskiego Przedmieścia wśród badanych w poszczególnych szkołach

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

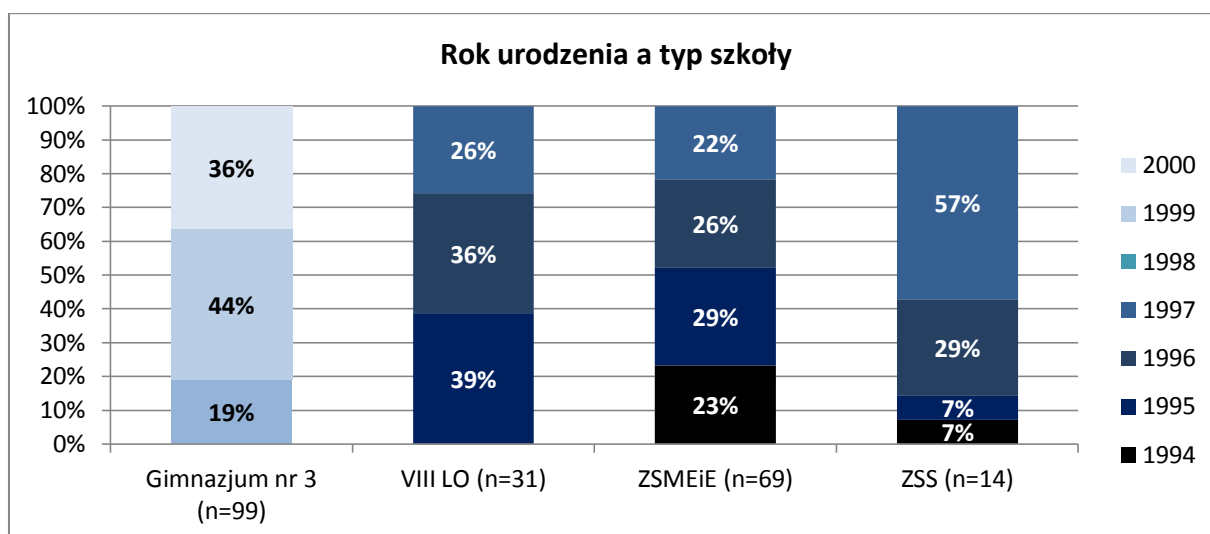
Wiek respondentów (wyłącznie mieszkańców Chełmińskiego Przedmieścia), a także proporcje płci badanych wynikają bezpośrednio z doboru próby.

Wykres 5. Rok urodzenia młodzieży z Chełmińskiego Przedmieścia

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

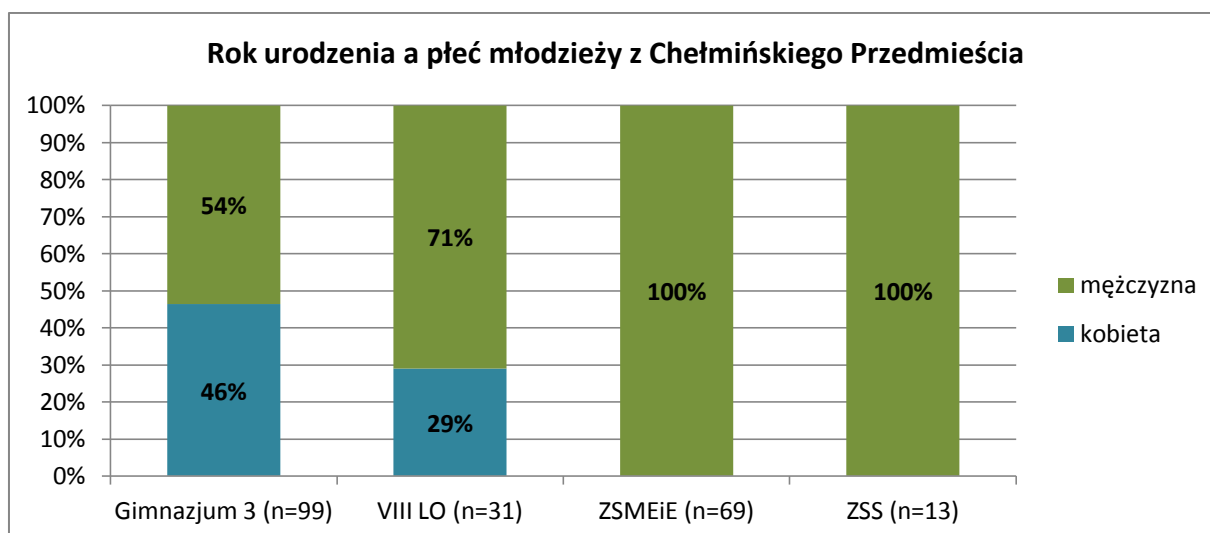
Wykres 6. Rok urodzenia młodzieży z Chełmińskiego Przedmieścia a szkoła do której uczęszczają

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Wśród badanych ogółem 26% stanowiły kobiety, a 74% mężczyźni. Pośród uczniów roczników gimnazjalnych (1998-2000) podział ze względu na płeć jest najbliższy zrównoważonemu (50%/50%) i można uznać, że odzwierciedla rozkład płci pośród młodzieży mieszkającej na terenie osiedla Chełmińskie Przedmieście. Wśród roczników szkół ponadgimnazjalnych (1994-1997) dominują mężczyźni. Jest to wynikiem dysproporcji udziału kobiet w stosunku do mężczyzn w szkołach typu technicznego. Wśród uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych i Zespołu Szkół Samochodowych, którzy jako swoje miejsce zamieszkania podali Chełmińskie Przedmieście, nie znalazła się żadna kobieta.

Wykres 7. Rok urodzenia a płeć młodzieży z Chełmińskiego Przedmieścia

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

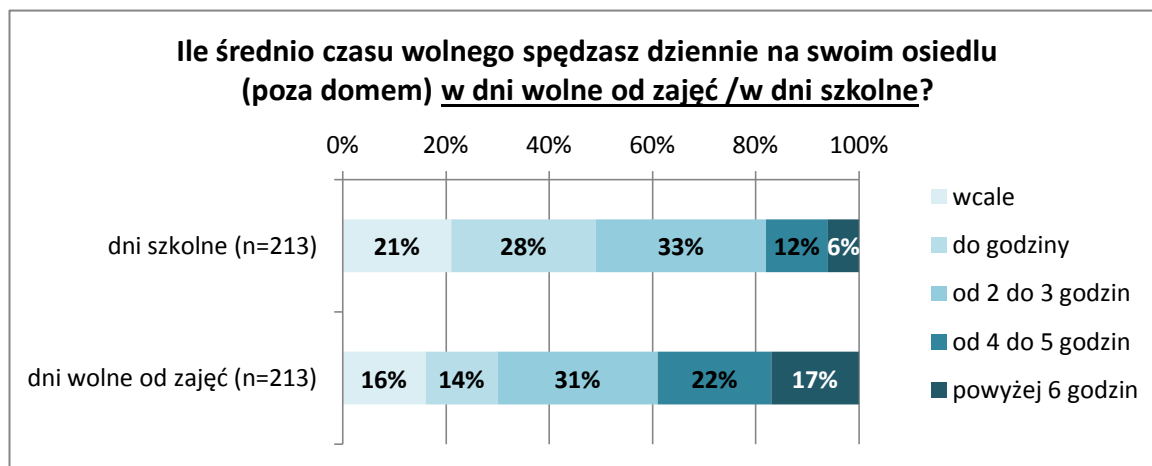
4. MŁODZIEŻ (NIE)OBECNA – mapowanie aktywności młodzieży na Chełmińskim Przedmieściu

Wyniki badania jakościowego wskazują, że młodzież w wybranym przedziale wiekowym jest w przestrzeni okręgu Przedmieście Chełmińskie zwykle nieobecna (nawet przy pięknej pogodzie). Przedmieście to teren przyjeżdżania i wyjeżdżania, przechodzenia, przemieszczania, wychodzenia. Młodzież raczej się po przestrzeni okręgu nie błąka, nie kręci, nie krąży bez celu. Przybywa do szkoły lub na dodatkowe zajęcia i wyjeżdża (stąd zauważalne grupki młodzieży na przystankach) lub też (rzadziej) przebywa w domach ze znajomymi. Gdy wyjeżdża, to albo wraca do miejsca zamieszkania, albo opuszcza Przedmieście, by czas przyjemniej spędzić w innych rejonach miasta. Preferowane miejsca to pobliska Starówka i centra handlowe (Plaza). Piotr i Paweł czy Kometa nie mają takiego „potencjału” angażowania młodzieży. Aktywność młodzieży koncentruje się przede wszystkim w okolicach szkół i to prawie wyłącznie w godzinach obowiązkowych zajęć (brak aktywności późnopołudniowej czy wieczornej). W konsekwencji więc w czasie weekendów też młodzieży znacząco nie przybywa.

W dniach wolnych od zajęć lekcyjnych widać jednak (deklarowany) wzrost aktywności młodzieży na osiedlu w ich wolnym czasie. Znacząca część uczniów (33%) spędza od dwóch do trzech godzin na swoim osiedlu w dni szkolne. Równie często respondenci (28%) spędzają w tych dniach do godziny czasu wolnego na osiedlu. Tylko 18% młodzieży mieszkającej na Chełmińskim Przedmieściu spędza powyżej 4 godzin na osiedlu w dni szkolne (12% - od 4 do 5 godzin, 6% - powyżej 6 godzin). Średnio co piąty z respondentów deklarował, że w tym czasie nie wychodzi na osiedle. Czas wolny spędzany przez uczniów na badanym osiedlu jest w dni zajęć lekcyjnych dwukrotnie mniejszy, niż w dni wolne od szkoły. W dni wolne od nauki 22% uczniów spędza 4 do 5 godzin na osiedlu, podczas gdy w dni szkolne jest ich o 10% mniej. Powyżej 6 godzin, w dni wolne, czas na osiedlu spędza 17% badanych, natomiast w pozostałe dni tylko 6%. Udział osób w ogóle niespełniających czasu wolnego na osiedlu w dni

wolne od zajęć szkolnych spadł z 21% do 16% wszystkich udzielonych odpowiedzi.

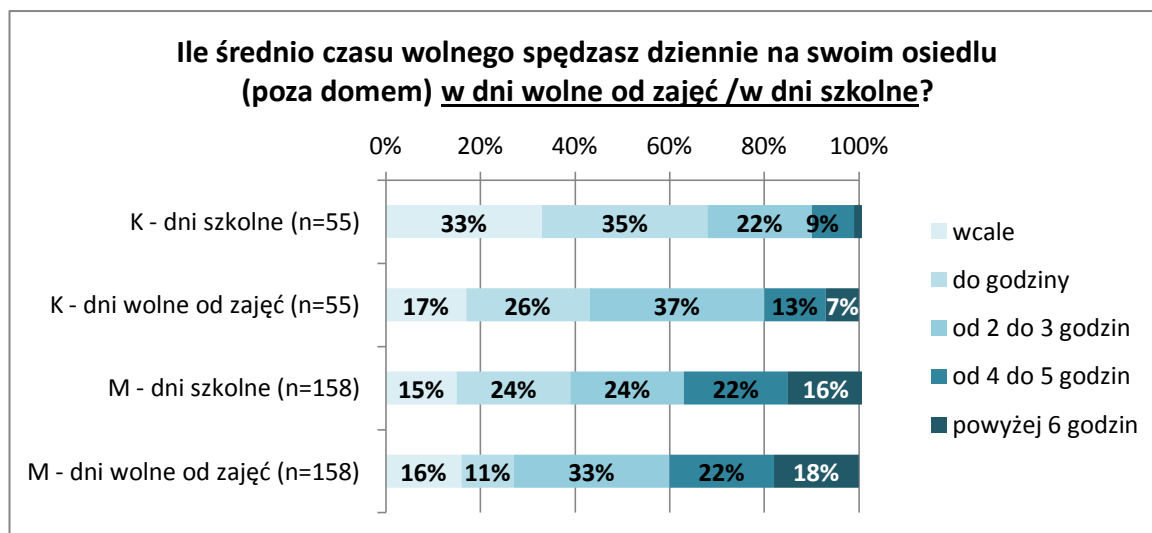
Wykres 8. Czas wolny spędzany na osiedlu w dni szkolne i dni wolne od zajęć

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

O ile w przypadku kobiet widać wyraźne różnice w aktywności w dni szkolne i wolne od zajęć (w dniach wolnych dziewczęta wyraźnie częściej i dłużej przebywają na osiedlu), o tyle w przypadku chłopców wyniki są bardzo podobne. Być może jest to związane z większą skłonnością dziewcząt do spędzania czasu poza osiedlem. W czasie spacerów badawczych uczestniczki badania (dziewczęta) wskazywały, że przebywają poza osiedlem w galeriach handlowych. Jednocześnie chłopców przyciąga istniejąca na osiedlu infrastruktura sportowa. Te dane mogą być wyjaśnieniem różnic w deklaracjach czasu spędzanego na osiedlu.

Wykres 9. Czas spędzany na osiedlu a płeć

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Respondenci ze szkół zapytani o to, gdzie najczęściej spędzają swój czas wolny na osiedlu (każdy mógł określić 3 miejsca), najczęściej wskazywali boiska (72 osoby), w szczególności orliki przy ulicy Legionów i ulicy Polnej. Drugą w kolejności lokalizacją preferowaną przez badanych były galerie handlowe (59 osób), jednak

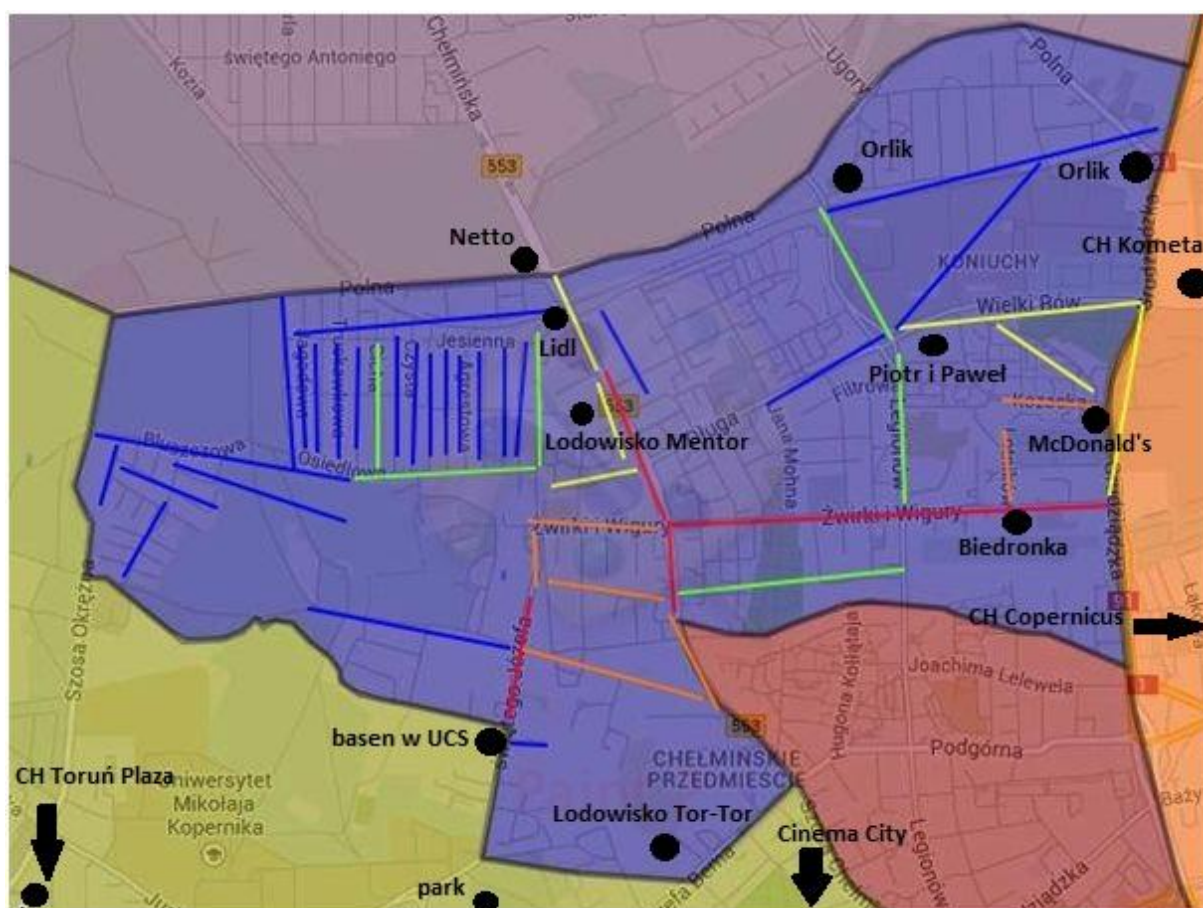
przeważnie była to znajdujące się poza granicami osiedla Chełmińskiego CH Toruń Plaza (45 osób), a rzadziej bliższe: CH Kometa (10 osób) czy CH Copernicus (3 osoby). 48 osób zadeklarowało spędzanie czasu wolnego na osiedlu, jednak bez wskazania konkretnej lokalizacji (klatki schodowe, trzepaki, ławki, itp.). Poza aktywnością na boisku, o której wspomniano wyżej, 35 osób wskazało na spędzanie czasu w innych obiektach sportowych, przede wszystkim na basenie przy ulicy św. Józefa (znajdującym się w Uniwersyteckim Centrum Sportowym), na Tor-Torze przy ulicy Bema oraz na lodowisku Mentor przy Szosie Chełmińskiej. Spędzanie czasu wolnego poza granicami osiedla (głównie na spotkaniach ze znajomymi w różnych miejscach) zadeklarowały 32 osoby. Okolice obiektów handlowych, zwłaszcza marketów, wybrało 21 osób, w tym najpopularniejsze okazały się Piotr i Paweł przy ulicy Legionów, Lidl przy Szosie Chełmińskiej, Biedronka przy ulicy Żwirki i Wigury oraz Netto przy ulicy Polnej. Spędzanie czasu w obrębie terenów zalesionych poza osiedlem, zarówno w okolicach UMK, jak i ulicy Bema (Góry Zajęcze) wydało się atrakcyjne dla 20 osób lubiących spacerować, jazdy na rowerze, czy spotkania ze znajomymi oraz dla 3 osób, które korzystają z placu do tzw. street workout'u znajdującego się w lasku przy V LO (przy granicy administracyjnej osiedla). Restauracja McDonald's przy ulicy Grudziądzkiej została wybrana przez 11 osób, a zdecydowanie małą popularnością cieszyły się dyskoteki i kino Cinema City przy Czerwonej Drodze, znajdujące się poza granicami administracyjnymi, ale w bezpośrednim sąsiedztwie, (po 2 osoby), być może dlatego, że młodzież częściej korzysta z kina w CH Toruń Plaza.

Przestrzeń Chełmińskiego ogólnie postrzegana jest jako taka, w której nie ma co robić, nie ma czym się zająć, nie ma gdzie się spotkać. Jeżeli ktoś chce na Chełmińskim spotkać młodzież, powinien iść na przystanek MZK lub pod szkołę (raczej w godzinach lekcyjnych).

Wybiórcze obserwacje terenowe pozwalają w następujący sposób przedstawić ruch na obszarze okręgu:

- czerwony - bardzo duży ruch
- pomarańczowy - duży ruch
- żółty - średni ruch
- zielony - słaby ruch
- niebieski - bardzo słaby ruch.

Zwiększony ruch zaobserwować można przy ulicach św. Józefa, Żwirki i Wigury oraz Szosie Chełmińskiej. Na mapie oznaczono również miejsca wskazane przez badanych jako te, w których spędzają czas wolny (oznaczono tylko obiekty, w przypadku których podano konkretną nazwę).

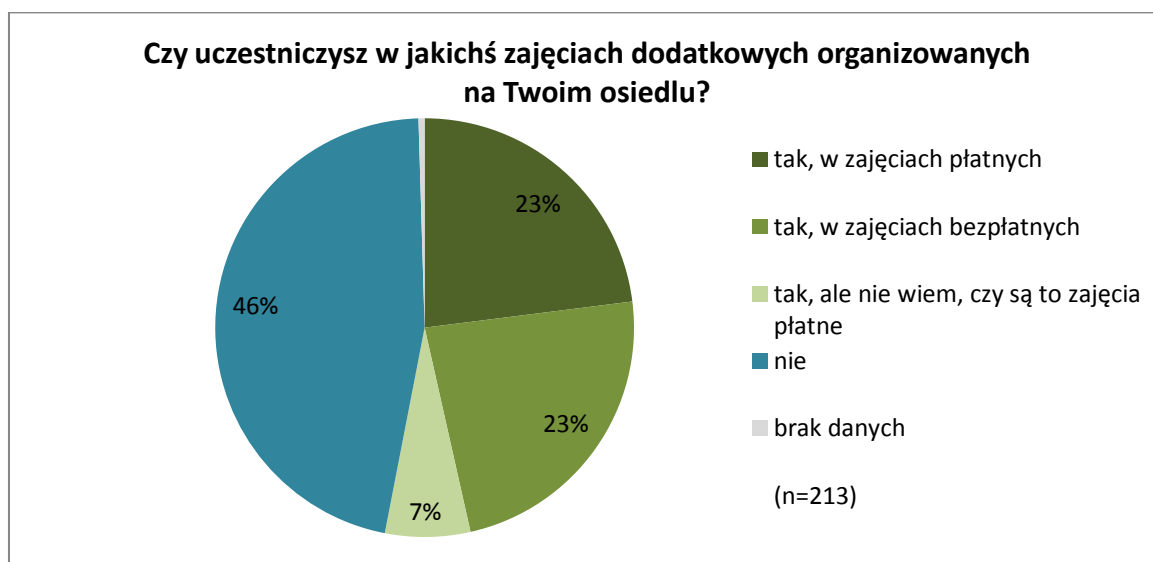

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK Pryzmat.

5. MŁODZIEŻ (NIE)AKTYWNA – rodzaje aktywności młodzieży na osiedlu

Ponad połowa respondentów uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych, z czego w jakichkolwiek zajęciach płatnych uczestniczy około 23% ogółu. Tyle samo osób uczestniczy w zajęciach bezpłatnych. Pozostali respondenci nie byli w stanie wskazać, czy zajęcia w których biorą udział, są odpłatne. W zajęciach żadnego typu nie uczestniczą pozostali badani (46% wszystkich respondentów). To grupa młodzieży, która mogłaby być zainteresowana zmianami na osiedlu. Jako powód braku uczestnictwa w zajęciach dodatkowych respondenci wskazali brak odpowiedniej oferty na osiedlu (44 osoby), udział w zajęciach poza osiedlem (12 osób), brak ochoty i motywacji (11), brak wiedzy o ofercie na osiedlu (8 osób), brak czasu (6 osób) oraz powody finansowe (2 osoby).

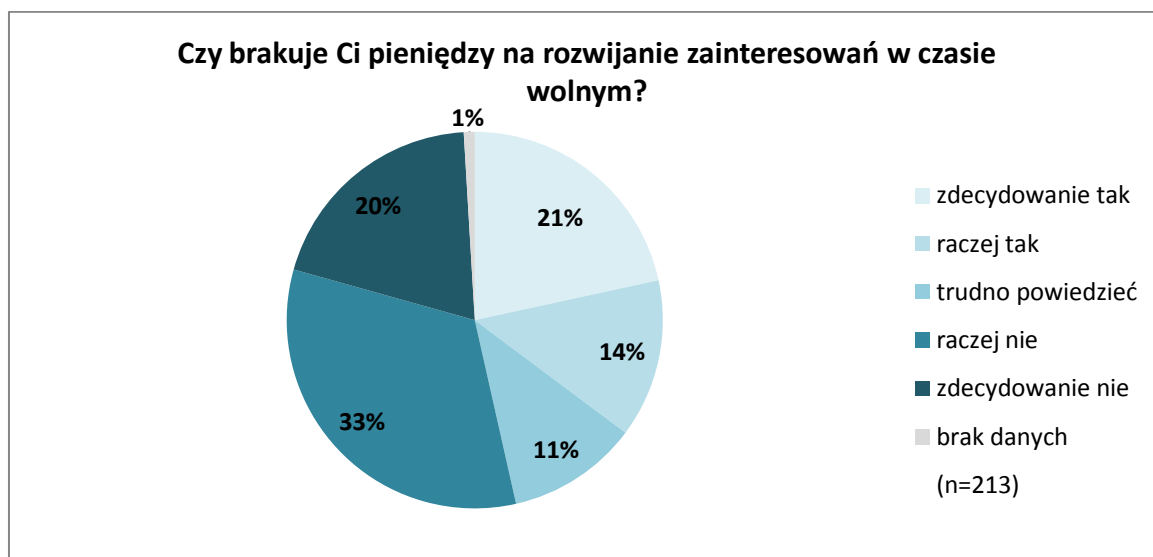
Wykres 10. Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

O ile znaczna część respondentów nie uczestniczy w żadnych zajęciach pozaszkolnych, to większość z nich (53% wszystkich badanych) nie uważa, że barierą w rozwijaniu ich zainteresowań jest brak pieniędzy. Niewystarczające do tego celu fundusze ma średnio co trzeci z uczniów. Może świadczyć to o niedostosowanej do ich potrzeb ofercie zajęć pozalekcyjnych, również tych odpłatnych.

Wykres 11. Czy brakuje pieniędzy na rozwijanie zainteresowań w czasie wolnym?

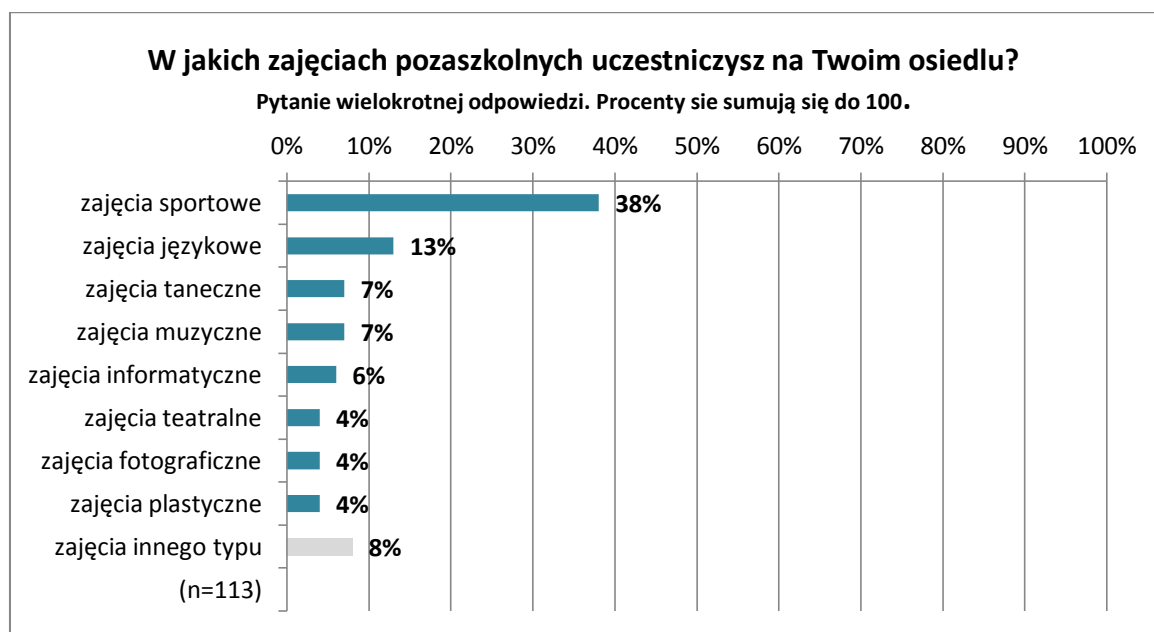

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Wśród zajęć, w których uczestnictwo deklarowali respondenci, zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia sportowe (zarówno gry zespołowe, jak i aktywność na siłowni). W nich uczestniczy 38% badanych. Popularne są również zajęcia językowe, w których uczestniczy 13% wszystkich respondentów. Znaczna część (26%) uczniów uczestniczy w zajęciach artystycznych (tanecznych, muzycznych, fotograficznych, plastycznych

i teatralnych). Z kolei w grupie zajęć innego typu znalazły się m.in. zajęcia elektrotechniczne (związane z elektroniką, motoryzacją i techniką).

Wykres 12. Uczestnictwo z zajęciach dodatkowych (typ zajęć)

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

W miejscach, w których najczęściej przebywają, młodzi najwięcej czasu przeznaczają na spotkania ze znajomymi, zakupy, uprawianie sportu (przede wszystkim gry w piłkę nożną, ale także pływanie, koszykówkę, bieganie, jeżdżenie na łyżwach) oraz spacerowanie.

Poza przemieszczaniem się po terenie Przedmieścia (zwykle w konkretnym celu: przejazdu czy zakupów) większa część młodzieży podejmuje więc aktywności:

■ typowo **szkolne**: jechanie, wracanie z lekcji, udawanie się na zajęcia pozalekcyjne, udział w konkursach, przedstawieniach, drzwiach/dniach otwartych. Obserwacje wskazały, że ruch pod szkołami nie przekładał się na aktywność młodych na osiedlu, młodzi ludzie po prostu odjeżdżali. Nie zauważono też większej aktywności w okolicach burs (z wyjątkiem GiLA) czy internatów.

■ **sportowe**: wokół terenów szkolnych, gdzie są boiska (mogą tam np. pograć w piłkę), obiektów sportowych (stadion, lodowisko), w okolicach wszelkich skwerów, parków, terenów zielonych (lubią jeździć tam na rowerach lub rolkach). Jednocześnie nie wykorzystują do tej aktywności miejsc do niej bezpośrednio nieprzeznaczonych, ale wygodnych (np. droga w trakcie budowy, na której można jeździć na deskorolkach).

*Grupa młodych chłopców grających w piłkę nożną na boisku obok Gimnazjum i Liceum Akademickiego.
Fot. ZRB IS UMK „Pryzmat”.*

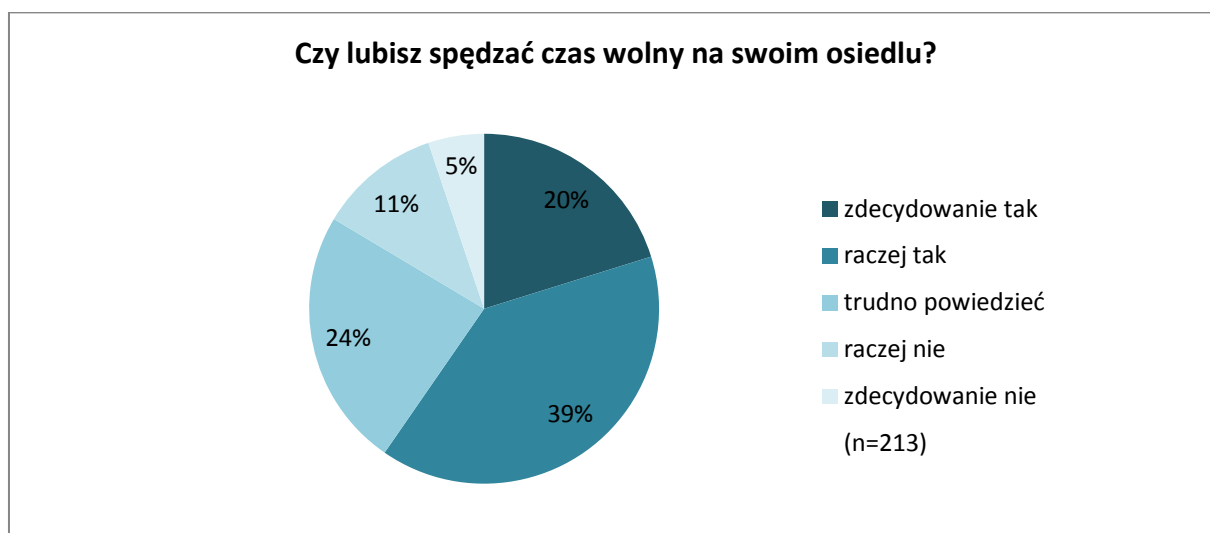
- **artystyczne:** w formie zajęć dodatkowych,
- **zakupowe:** odwiedzanie okolicznych sklepów, taniej Biedronki, ale już nie Komety, bo jest dość daleko i nie jest tak atrakcyjna jak Plaza.
- **towarzyskie:** odwiedzanie się nawzajem w domach, spędzanie czasu na klatkach schodowych, ewentualnie (zdecydowanie rzadziej) w McDonaldzie przy Kozackiej. Oferta innych lokali jest bardzo skromna i niedostosowana do potrzeb młodzieży (głównie cenowo i lokalizacyjnie).

Młodzież więc nie tylko rzadko korzysta z przestrzeni Chełmińskiego standardowo (aktywności zgodne z przeznaczeniem przestrzeni, np. sport na boisku), ale też nie korzysta z zasobów osiedla kreatywnie, nie wymyśla alternatywnych zastosowań. Może to być wskazówka, że samo stworzenie miejsc aktywności nie musi wyzwolić pomysłowości młodzieży – odpowiedzią na ich potrzeby nie będzie więc wyłącznie zmiana infrastrukturalna. Niezbędna jest aktywizacja przez np. projekty kulturalne.

5. MŁODZIEŻ OCENIAJĄCA – opinie na temat oferty spędzania czasu wolnego na osiedlu

Większość respondentów mieszkających na terenie osiedla Chełmińskiego (prawie 60%) lubi spędzać czas wolny na swoim osiedlu (zdecydowanie lub raczej). W opozycji do nich stoi 16% badanych, którzy nie przepadają za spędzaniem czasu na badanym terenie. Średnio co czwarty respondent nie ma sprecyzowanej opinii na temat spędzania czasu wolnego na osiedlu Chełmińskie Przedmieście.

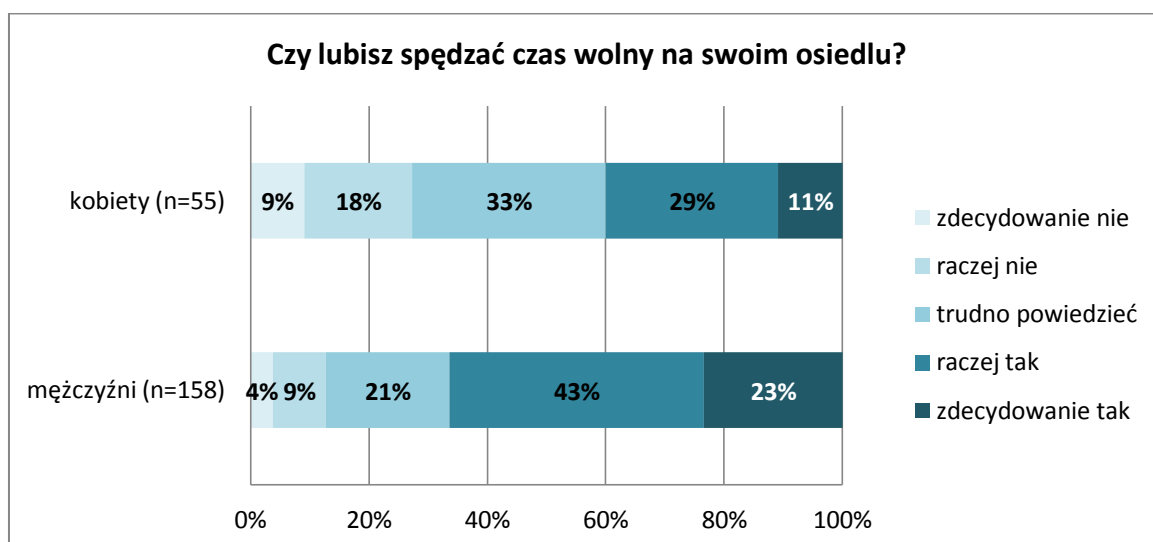
Wykres 13. Czy młodzież z Chełmińskiego Przedmieścia lubi spędzać czas wolny na swoim osiedlu?

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Mężczyźni zdecydowanie częściej niż kobiety deklarowali, że lubią spędzać czas wolny na swoim osiedlu. Takiej odpowiedzi udzieliło ponad 60% z nich, wśród kobiet 40%. Kobiety ponad dwukrotnie częściej niż mężczyźni twierdziły, że nie lubią spędzać wolnego czasu w rejonie Chełmińskiego Przedmieścia. Częściej też miały problem z określeniem swojego stanowiska (różnica na poziomie 12 punktów procentowych). Porównując te dane ze wskazaniami dotyczącymi czasu spędzanego na osiedlu (chłopcy częściej, dziewczęta rzadziej), można wnioskować, że lepsza znajomość osiedla może sprzyjać większej sympatii do przestrzeni. Może to być wskazówka, że krokiem do poprawy postrzegania Chełmińskiego jest skłonienie młodzieży do przebywania na nim, „wyciągnięcie” młodych z domów i zatrzymanie przed „uciekaniem” w inne rejony miasta.

Wykres 14. Płeć a postawa wobec przebywania na osiedlu

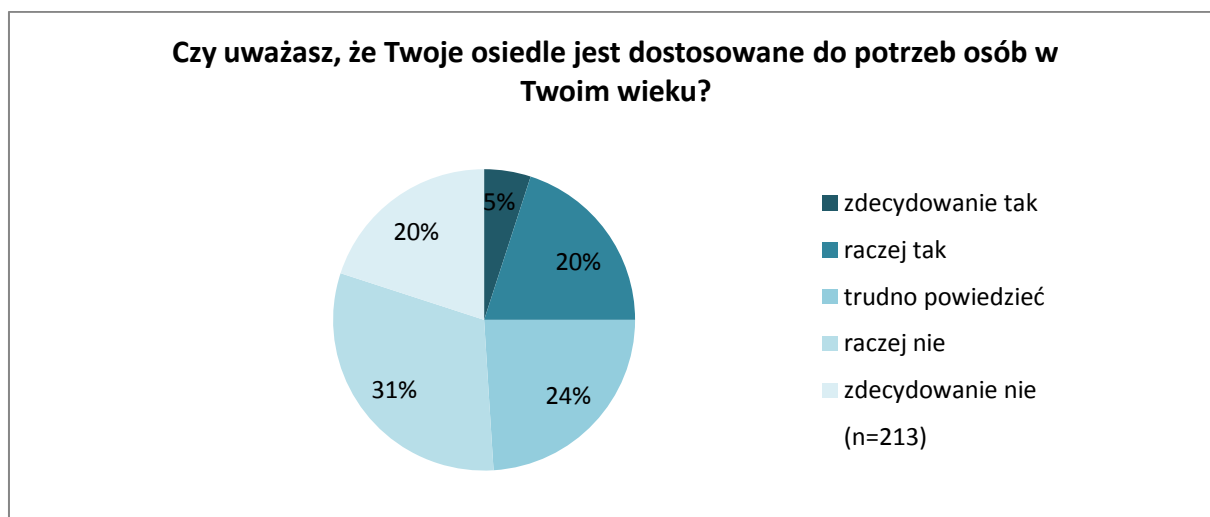

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

O ile, jak przedstawiono powyżej, znaczna część respondentów lubi spędzać czas wolny na swoim osiedlu, to w przypadku oceny jego dostosowania do potrzeb

ludzi młodych respondenci przyjmowali bardziej krytyczną postawę. Połowa respondentów (51%) uważa, że Przedmieście Chełmińskie nie jest dostosowane do potrzeb osób w ich wieku. Znaczna część respondentów nie jest też w stanie zająć konkretnego stanowiska (24%). Może świadczyć to o braku informacji na temat infrastruktury i ewentualnej oferty kulturalnej. Jedna czwarta respondentów była zdania, że osiedle jest przystosowane do potrzeb młodzieży, przy czym odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliła najmniejsza liczba uczniów (5%).

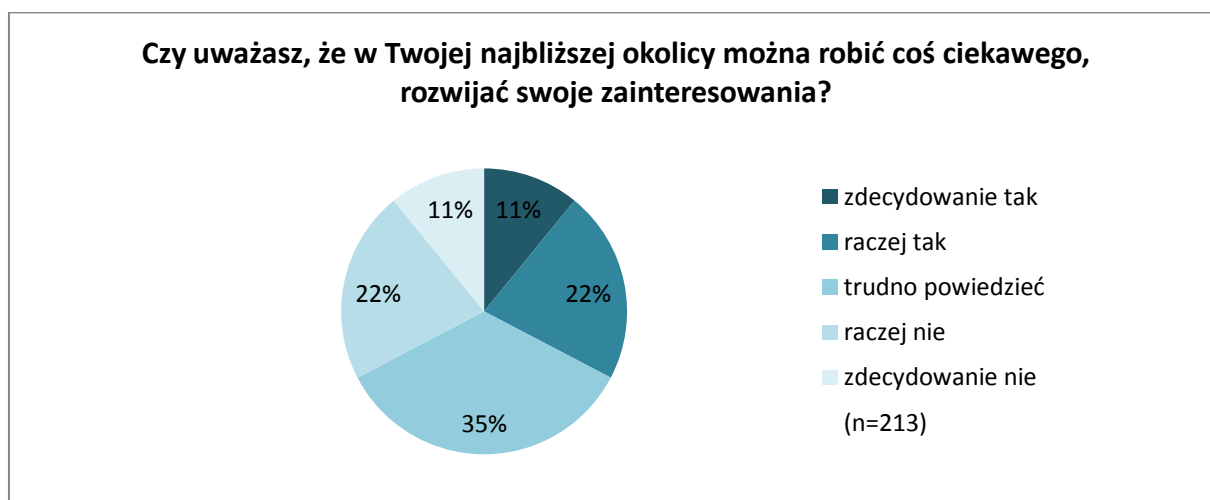
Wykres 15. Dostosowanie osiedla do potrzeb młodzieży

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Znacząca część respondentów nie ma sprecyzowanej opinii na temat możliwości ciekawego spędzania czasu na osiedlu. Średnio co trzeci z badanych (35%) na pytanie „Czy na Chełmińskim Przedmieściu można robić coś ciekawego?” wybrał odpowiedź „trudno powiedzieć”. Rozkład pozostałych odpowiedzi, zarówno twierdzących, jak i przeczących, jest symetryczny. Średnio co trzecia osoba widzi możliwość ciekawego spędzania czasu na osiedlu, a co trzecia nie.

Wykres 16. Czy na osiedlu można robić coś ciekawego?

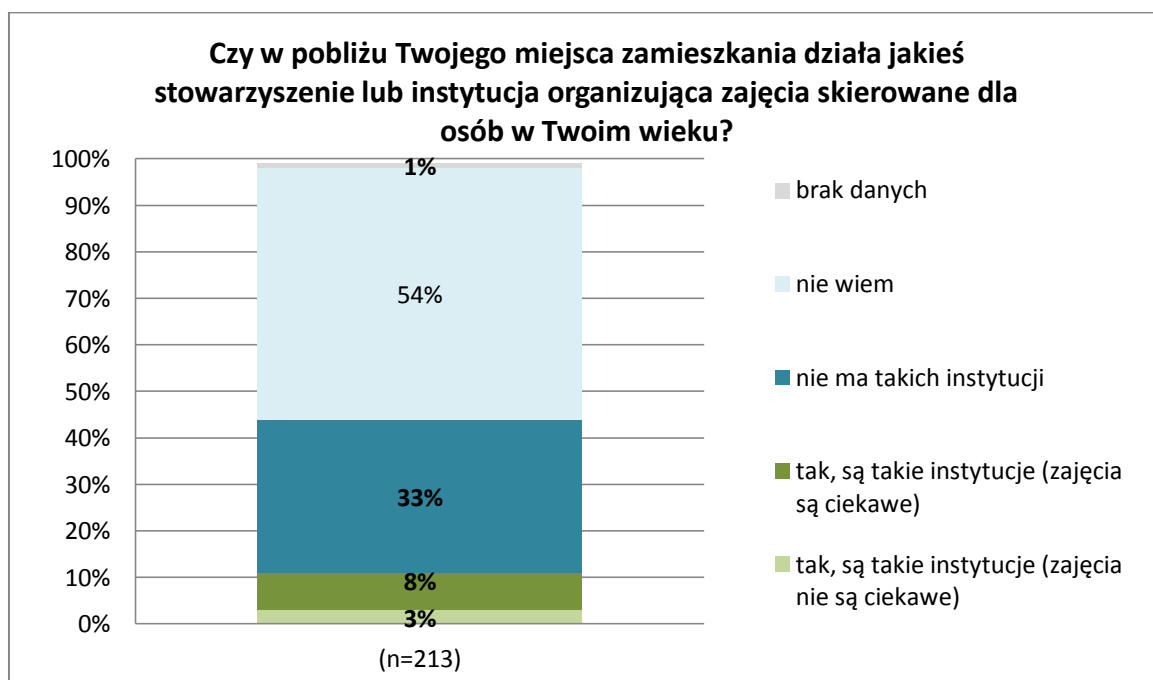

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Spośród tych, którzy uznali, że na osiedlu można robić coś ciekawego (69 osób), najczęściej (30 osób) wskazywali aktywności związane z boiskiem do gry w piłkę (przeważnie nożną, ale także koszykówkę, siatkówkę). W 7 przypadkach badani wskazali jednocześnie na działania związane z boiskiem, basenem i siłownią. Samą siłownię (w tym też place do tzw. street workout'u) wskazały 3 osoby. Ponadto znaleźli się amatorzy ćwiczeń lekkoatletycznych (5 osób), biegania (3 osoby) i jazdy na deskorolce lub rowerze (3 osoby).

Ponad połowa respondentów (54%) przyznaje, że nie wie, czy na ich osiedlu funkcjonują instytucje, które organizują zajęcia pozalekcyjne skierowane dla młodzieży. Co trzeci z respondentów (33%) twierdzi natomiast, że takie instytucje czy organizacje nie funkcjonują na terenie Chełmińskiego Przedmieścia. Tylko 12% badanych (23 osoby) stwierdziło, że wie o istnieniu takich organizacji (przeważnie wskazując na kluby sportowe, miejsca do uprawiania sportu czy też harcerstwo), z czego 18 osób oceniło ich ofertę jako interesującą. Pozostali ocenili ją negatywnie (uznając najczęściej, że nie spełnia ona ich oczekiwań) lub nie mieli zdania.

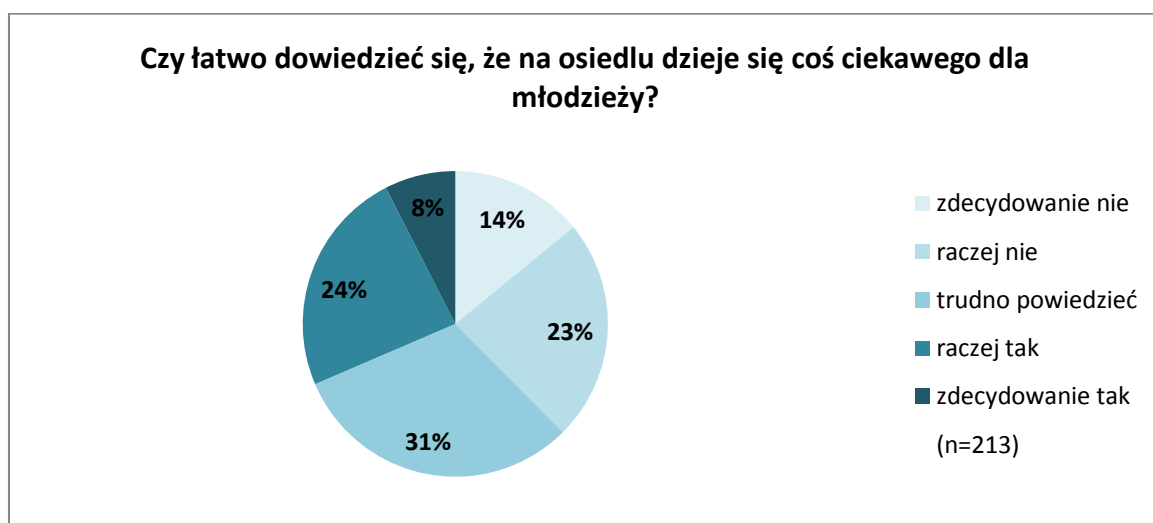
Wykres 17. Czy na osiedlu są instytucje organizujące ciekawe zajęcia dla młodzieży?

Źródło: opracowanie własne ZRB IS „Pryzmat”

Okolo 37% respondentów uznało, że trudno jest dowiedzieć się o bieżących wydarzeniach i imprezach organizowanych dla osób w ich wieku. Przeciwnego zdania było 32% badanych, jednak tylko co czwarty z nich zaznaczył odpowiedź „zdecydowanie tak”. Co trzeci respondent (31%) miał problem z oceną dostępu do informacji na temat organizowanych na osiedlu inicjatyw.

Wykres 18. Czy łatwo dowiedzieć się, że na osiedlu dzieje się coś ciekawego dla młodzieży?

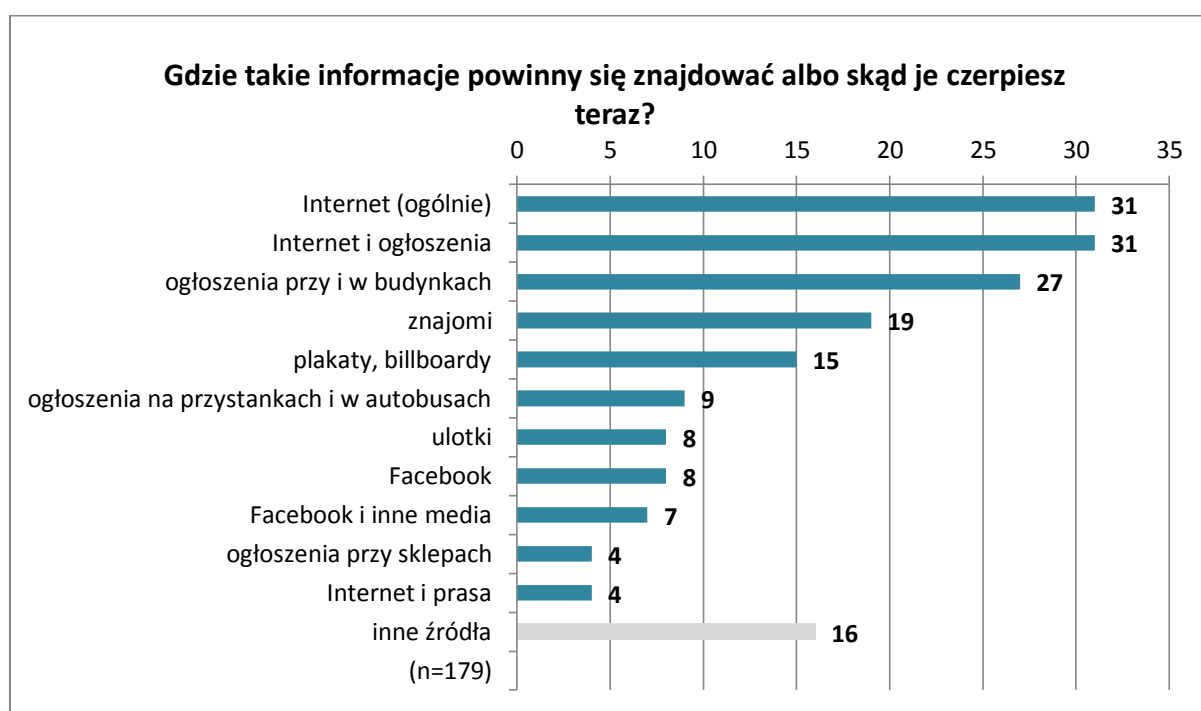

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Na pytanie o źródła informacji na temat tego, co dzieje się na osiedlu, 179 respondentów wskazało swoje preferencje. Najczęściej wykorzystanym

źródłem jest Internet *sensu largo* (31 osób) oraz połączenie wiadomości uzyskiwanych z Internetu i z tradycyjnych ogłoszeń zamieszczanych w różnych miejscach (również 31 osób). Mówiąc o Internecie, należy podkreślić, iż dla 8 osób źródłem informacji jest konkretnie Facebook, zaś dla 7 kolejnych jest to Facebook wsparty informacjami z innych mediów (m.in. plakaty, ogłoszenia w TV lub w prasie). Oprócz źródeł związanych z Internetem badania wskazali też na duży potencjał tradycyjnych metod, takich jak ogłoszenia znajdujące się przy budynkach lub wewnątrz budynków na tablicach informacyjnych (27 osób), plakaty i billboardy (15 osób), ogłoszeniach na przystankach i w autobusach (9 osób), ulotki (8 osób) oraz ogłoszenia zamieszczane w pobliżu sklepów i marketów (4 osoby). Dla 19 osób najlepszym źródłem informacji są ich znajomi. Natomiast wśród innych źródeł informacji znalazły się m.in. ogłoszenia parafialne (3 osoby).

Wykres 19. Źródła informacji o tym, co dzieje się na osiedlu (liczba osób).

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Wyniki badania wskazują, że Chełmińskie to ogółem przestrzeń dość przyjazna, ale nieciekawa („Chełmińskie składa się wyłącznie z piekarni”), nieprzyciągająca. Jednocześnie, co istotne, bezpieczna. Obserwatorzy nie zauważyli sytuacji dziwnych, niecodziennych. Pomimo odwiedzenia wielu zakątków Chełmińskiego, ani razu nie natrafili np. na młodzież spożywającą alkohol. Prawie nikt z badanych nie wskazał miejsc, których by nie lubił/a czy się bał/a. Jednym z tych, których warto unikać, okazał się blok przy ulicy Żwirki i Wigury. Blok ten był też jedynym miejscem, w którym po zmroku na klatce schodowej spędzała czas młodzież. Przeklinała, głośno się śmiała i huśtała na barierkach. Z opowieści badanych wiadomo również, że niegdyś okradziono i pobito tam ministranta. Młodzież nie lubi nie tyle miejsc co

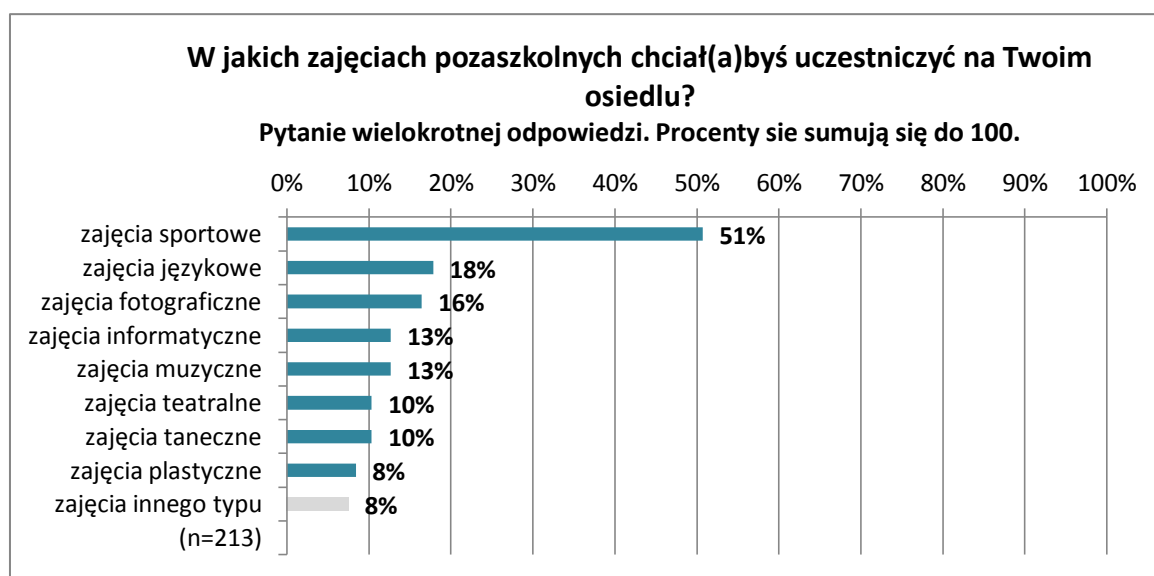
zachowań, nazywanych „patologią” (wyśmiewanie się z innych, przesiadywanie na przystankach i zakłócanie spokoju, nietrzeźwość).

Przestrzeń Chełmińskiego można nazwać miejscem ogólnie postrzeganym przez młodzież dość pozytywnie (względnie przyjaznym, bezpiecznym), , ale jednocześnie słabo wykorzystywanym. Wskazuje to na istnienie dużego potencjału do zagospodarowania przez projekty kulturalne i infrastrukturalne.

6. MŁODZIEŻ REKOMENDUJĄCA – propozycje lepszego dopasowania osiedla do potrzeb młodzieży

Nieco ponad połowa wszystkich respondentów jest zainteresowana uczestnictwem w zajęciach sportowych, które byłyby organizowane na Przedmieściu Chełmińskim. Dużym zainteresowaniem cieszą się również zajęcia językowe, w których chciałoby brać udział 18% respondentów. Wśród zajęć artystycznych, które mogą zaciekać młodzież, znajdują się zajęcia fotograficzne (16%), muzyczne (13%), teatralne (10%), taneczne (10%), plastyczne (8%). Respondenci zgłaszali również zapotrzebowanie na zajęcia informatyczne, które zainteresowałyby 13% badanej młodzieży. Młodzież jest więc zainteresowana zajmowaniem się tym, co już robi.

Wykres 20. Chęć uczestnictwa w zajęciach dodatkowych na terenie osiedla

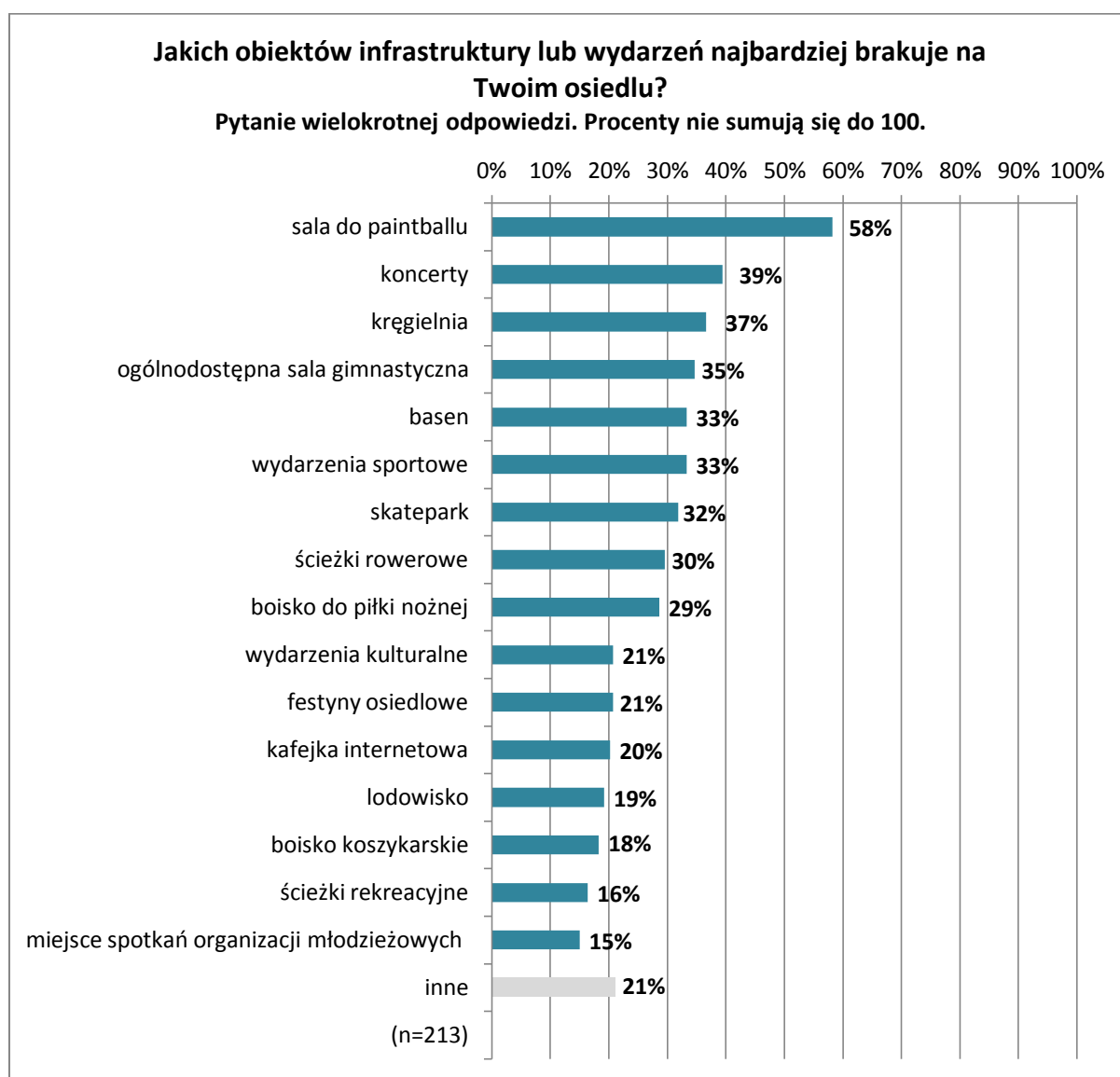

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Zdaniem respondentów na osiedlu Chełmińskie Przedmieście brakuje pewnych inicjatyw i obiektów infrastruktury, które mogłyby zwiększyć atrakcyjność przestrzeni dla młodych osób. Są to przede wszystkim obiekty sportowe. Niemal 60% spośród wszystkich respondentów twierdzi, że na ich osiedlu brakuje sali/obszaru do gry w paintball. Spośród brakujących obiektów sportowych wskazywano również kręgielnię (37%), ogólnodostępną salę gimnastyczną (35%), basen (33%), skatepark (32%) i boisko do piłki nożnej (29%). Najmniejsza liczba respondentów wskazała zapotrzebowanie na takie

obiekty sportowe jak lodowisko i boisko koszykarskie (kolejno 19 i 18%). Z proponowanych inicjatyw młodzież stwierdziła, że na osiedlu brakuje koncertów (39%) oraz festynów osiedlowych i wydarzeń kulturalnych (średnio co 5 badany). O ile tylko 16% respondentów uważa, że na osiedlu brakuje ścieżek rekreacyjnych, to już prawie 30% wszystkich badanych wskazuje zapotrzebowanie na ścieżki rowerowe. Zdaniem tylko 15% uczniów na osiedlu nie ma miejsca dla spotkań organizacji młodzieżowych, takich jak na przykład kluby i drużyny harcerskie. Warto w tym miejscu także zaznaczyć, że wśród innych inicjatyw i obiektów (21%) badani wymienili m.in. siłownię (11 osób) i profesjonalne place do tzw. street workout'u (8 osób), a także stworzenie większej liczby miejsc do uprawiania sportu (5 osób) i do rekreacji w parku (3 osoby).

Wykres 21. Jakich inicjatyw i obiektów infrastruktury brakuje?

Źródło: Opracowanie własne ZRB IS UMK „Pryzmat”

Wyniki badania jakościowego wskazują, że młodzież nie oczekuje wiele i oczekuje rozwiązań standardowych, zdecydowanie wspólnotowych (co jest spójne z typem aktywności

ludzi w tym wieku – przebywają oni głównie w grupach rówieśniczych), lokalnych. Szukają miejsc do wspólnego spędzania czasu – w ogóle, do rozmawiania, bycia razem w miłej przyjaznej przestrzeni, miejsc do „posiedzenia”. Warto zwrócić uwagę, że są to miejsca rozumiane nie tylko jako przestrzeń geograficzna, ale też przestrzeń międzyludzkiej aktywności. Badani oczekują rozwiązań zaspokajających różne, czasem sprzeczne potrzeby (spokojny park a miejsce do imprezowania) oraz o zróżnicowanych funkcjonalnościach.

Wskazywano więc na potrzebę:

- **miejsc do wspólnego jedzenia, picia kawy** – tanich: restauracji, kawiarni, pizzerii, kolejnego McDonalda, lodziarni Lenkiewicza,
- **miejsc przeznaczonych do uprawiania sportu** i łatwo dostępnych (z możliwością wynajęcia sprzętu sportowego, np. piłki do gry w koszykówkę), w tym boisk, siłowni na powietrzu, skateparku, ścieżki do jazdy na rolkach w parku,
- ale też **wydarzeń sportowych**, np. lokalnych turniejów, wyścigów,
- **miejsc zielonych** – parków, skwerów do spacerowania, ale i z ławkami do posiedzenia, placem zabaw dla dzieci, przestrzeni zielonych, cichych i spokojnych,
- **klubu muzycznego** (w których „coś się dzieje”), klubu bliższego niż Od Nowa, w którym można posłuchać muzyki, spędzić czas ze znajomymi poza domem, wieczorem, poimprezować, pobawić się, potańczyć, ale też spokojnie posiedzieć i porozmawiać ze znajomymi, z możliwością pójścia na koncert, wspomniano też o sali prób,
- **miejsc zakupowych** – czyli de facto galerii handlowych z pociągającą dla młodych ofertą odzieżową, kawiarnianą, kinową itp.

Można więc sobie wyobrazić, że młodzieży brakuje pewnego centrum aktywności (nowoczesnego muzyczno-sportowego domu kultury), choć jednocześnie zależy im na rozproszeniu działań na obszarze Chełmińskiego, tak aby nie trzeba było się nadmiernie przemieszczać. Warto wskazać, że wiedza młodzieży na temat miejsc spędzania czasu nie musi się pokrywać z faktyczną dostępnością tych miejsc (lokalizacyjną, czasową czy finansową). Przedmieście nie może narzekać na brak dużych obiektów sportowych. Być może więc młodzież nie wie, jak z obecnej oferty korzystać i warto zainwestować czas i wysiłki w promowanie tego, co na osiedlu już jest bądź ożywienie istniejącej infrastruktury (a niekoniecznie budowanie nowej). Zwłaszcza, że na osiedlu jest infrastruktura „martwa” (np. ukryte w okolicach ulicy Osiedlowej boisko). Wiele wskazuje również na to, że nie warto inwestować w duże projekty, ale w takie, które pozwolą młodzieży na swobodne nieodpłatne wykorzystywanie.

Ważne pytanie dotyczy możliwości wykorzystania zasobów szkół do ożywienia Przedmieścia. Szkoły jako instytucje nie są kojarzone zbyt przyjaźnie przez młodzież, z drugiej strony jednak to one ogniskują aktywność młodych i mogłyby ją rozwijać. Tutaj istotną rolę mogą odegrać np. internaty posiadające przestrzeń i sprzęt do „bycia razem” (przykład grania

w bilard wymieniony w badaniu).

Warto zauważyć, że próba skupienia w jednej przestrzeni młodzieży z różnych typów szkół, szkół o różnej renomie, młodzieży, która nie zawsze darzy się nawzajem sympatią, może być sukcesem aktywizacyjnym, ale niesie też ze sobą spore ryzyko konfliktowe. Kluczem do stworzenia przestrzeni przyjaznych dla młodych jest ich dostępność: lokalizacyjna, czasowa i finansowa.

7. PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

- Młodzież rzadko pojawia się w przestrzeni Chełmińskiego Przedmieścia, głównie na przystankach, w okolicach szkół i obiektów sportowych.

- W obserwowalnej przestrzeni Chełmińskiego podejmuje aktywności typowo szkolne (przyjeżdżanie do szkół, wyjeżdżanie), sportowe, zakupowe i towarzyskie.

- Młodzież opuszcza osiedle, udając się na Starówkę lub do galerii handlowych (Plaza).

- Istnieje wyraźne zróżnicowanie płciowe w korzystaniu z przestrzeni osiedla Chełmińskiego. W dniach wolnych od zajęć szczególnie dziewczęta deklarują, że chętniej korzystają z przestrzeni okręgu. Chłopcy spędzają tak samo dużo czasu na osiedlu w dni szkolne i wolne.

- Chłopcy częściej niż dziewczęta korzystają z infrastruktury sportowej osiedla i w związku z tym rzadziej to osiedle opuszczają. Dziewczęta opuszczają osiedle, by korzystać z przestrzeni galerii handlowych.

- 46% przebadanych uczniów nie uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych. To grupa młodzieży, która mogłaby być zainteresowana zmianami na osiedlu, zwłaszcza że deklarowanym głównym powodem nieuczestniczenia jest brak odpowiedniej oferty.

- Młodzież nie wymyśla alternatywnych zastosowań przestrzeni (np. nie jeździ na rolkach na nieoddanym jeszcze do użytku asfalcie). Może to być wskazówka, że samo stworzenie miejsc aktywności nie musi wyzwolić pomysłowości młodzieży – odpowiedzią na ich potrzeby nie będzie więc wyłącznie zmiana infrastrukturalna. Niezbędna jest aktywizacja przez np. projekty kulturalne.

- Około 60% badanych lubi spędzać czas na osiedlu (częściej chłopcy).

- Porównując te dane ze wskazaniem dotyczącym czasu spędzanego na osiedlu (chłopcy częściej, dziewczęta rzadziej), można wnioskować, że lepsza znajomość osiedla może sprzyjać większej sympatii do przestrzeni. Może to być wskazówka, że krokiem do poprawy postrzegania Chełmińskiego jest skłonienie młodzieży do przebywania na nim.

- Młodzież uważa, że osiedle Chełmińskie nie jest przystosowane do jej potrzeb.

■ Wiedza na temat oferty spędzania czasu na osiedlu jest wśród młodych ludzi niewielka i dotyczy prawie wyłącznie obiektów sportowych.

■ Wyniki badania wskazują, że najskuteczniejszymi w kontaktach z młodzieżą kanałami są Internet (szeroko rozumiany, w tym Facebook) połączony z kanałami tradycyjnymi (ogłoszenia, ulotki, plakaty) i marketingiem szeptanym (znajomi).

■ Oferta lokalowa (restauracje, pizzerie, kawiarnie) na Chełmińskim jest bardzo skromna i niedostosowana do potrzeb młodzieży (głównie cenowo i lokalizacyjnie).

■ Przestrzeń Chełmińskiego jest postrzegana jako bezpieczna.

■ W zakresie zajęć pozaszkolnych młodzież jest zainteresowana rozwijaniem się w tym, co już robi (głównie sport i zajęcia artystyczne).

■ W zakresie konkretnych miejsc oczekuje:

1. miejsc do wspólnego jedzenia, picia kawy (tanio),
2. miejsc przeznaczonych do uprawiania sportu: sala do paintballa, kręgielnia, basen, ogólnodostępna sala gimnastyczna, skatepark, boisko do piłki nożnej, ścieżki rowerowe, lodowisko, boisko koszykarskie, ścieżki rekreacyjne,
3. wydarzeń sportowych,
4. terenów zielonych,
5. klubu muzycznego, koncertów,
6. wydarzeń kulturalnych, festynów osiedlowych
7. miejsc zakupowych (galeria handlowa),
8. kafejki internetowej,
9. miejsc spotkań organizacji młodzieżowych.

■ Chełmińskie posiada duże obiekty sportowe, a mimo to młodzież niekoniecznie zna ich ofertę. W tym kontekście być może warto promować to, co na osiedlu już jest bądź ożywiać istniejącą infrastrukturę.

■ Szkoły nie są kojarzone zbyt przyjaźnie przez młodzież, z drugiej strony jednak to one ogniskują aktywność młodych i mogłyby ją rozwijać.

■ Kluczem do stworzenia przestrzeni przyjaznych dla młodych jest ich dostępność: lokalizacyjna, czasowa i finansowa.

8. KWESTIONARIUSZ ANKIETY AUDYTORYJNEJ

Poniżej zaprezentowano narzędzie badawcze wykorzystane do przeprowadzenia ankiet audytoryjnych w szkołach. Przedstawione pytania po odpowiednim formatowaniu (m.in.

dwie kolumny) zajmowały dokładnie dwie strony kwestionariusza.

Czas wolny toruńskiej młodzieży

Zespół Realizacji Badań Instytutu Socjologii UMK „Pryzmat” na zlecenie Urzędu Miasta Torunia przeprowadza badanie na temat spędzania czasu wolnego przez toruńską młodzież. Chcielibyśmy Cię poprosić o udzielenie szczerych odpowiedzi na poniższe pytania. Twoje odpowiedzi pomogą nam poznać zwyczaje i zapotrzebowania młodzieży, a także stworzyć raport, który może posłużyć do lepszego dostosowania przestrzeni miejskiej do potrzeb ludzi młodych. Twoje odpowiedzi będą poufne, a wszystkie zgromadzone dane zostaną przedstawione w sposób zbiorczy. Prosimy o możliwie wyczerpujące odpowiedzi. Jeśli w trakcie wypełniania kwestionariusza będziesz miał/a jakieś wątpliwości, zwróć się o pomoc do osoby przeprowadzającej ankietę.

Metryczka

Poniższe pytania posłużą nam jedynie do statystycznego opracowania.

1. Płeć ☐ kobieta ☐ mężczyzna

2. Rok urodzenia: _ _ _ _

3. Ulica zamieszkania (nie podawaj pełnego adresu)

CZĘŚĆ I

1. Ile średnio czasu wolnego spędzasz dziennie na swoim osiedlu (**poza domem**) w dni szkolne?

- ☐ nie spędzam czasu wolnego na osiedlu
- ☐ do godziny
- ☐ od 2 do 3 godzin
- ☐ od 4 do 5 godzin
- ☐ powyżej 6 godzin

2. Ile średnio czasu wolnego spędzasz dziennie na swoim osiedlu (**poza domem**) w dni wolne od zajęć?

- ☐ nie spędzam czasu wolnego na osiedlu
- ☐ do godziny
- ☐ od 2 do 3 godzin
- ☐ od 4 do 5 godzin
- ☐ powyżej 6 godzin

3. Czy lubisz spędzać czas wolny na swoim osiedlu?

- ☐ zdecydowanie tak

- ☐ raczej tak
- ☐ trudno powiedzieć
- ☐ raczej nie
- ☐ zdecydowanie nie

4. Czy uważasz, że Twoje osiedle jest dostosowane do potrzeb osób w Twoim wieku?

- ☐ zdecydowanie tak
- ☐ raczej tak
- ☐ trudno powiedzieć
- ☐ raczej nie
- ☐ zdecydowanie nie

5. Czy uważasz, że w Twojej najbliższej okolicy można robić coś ciekawego, rozwijać swoje zainteresowania?

- ☐ zdecydowanie tak, np.
- ☐ raczej tak, np.
- ☐ trudno powiedzieć
- ☐ raczej nie
- ☐ zdecydowanie nie

CZĘŚĆ II

6. Czy w pobliżu Twojego miejsca zamieszkania działa jakieś stowarzyszenie lub instytucja organizująca zajęcia skierowane dla osób w Twoim wieku?

- ☐ tak (jakie?
- ☐ nie (przejdź do pytania 8)
- ☐ nie wiem (przejdź do pytania 8)

7. Czy dostępne w tych instytucjach zajęcia są dla Ciebie interesujące?

- ☐ tak
- ☐ nie (dlaczego?).....

8. Czy Twoim zdaniem łatwo dowiedzieć się, że na osiedlu dzieje się coś dla młodzieży?

- ☐ zdecydowanie tak
- ☐ raczej tak
- ☐ trudno powiedzieć
- ☐ raczej nie
- ☐ zdecydowanie nie

9. Gdzie takie informacje powinny się znajdować albo skąd je czerpiesz teraz?

.....

10. Czy brakuje Ci pieniędzy na rozwijanie swoich zainteresowań w czasie wolnym?

- ☐ zdecydowanie tak
- ☐ raczej tak
- ☐ trudno powiedzieć

- ☐ raczej nie
☐ zdecydowanie nie

11. Czy uczestniczysz w jakichś zajęciach dodatkowych (np. zajęcia sportowe, językowe, koła zainteresowań), organizowanych na Twoim osiedlu?

- ☐ tak, w zajęciach płatnych
☐ tak, w zajęciach bezpłatnych
☐ tak, ale nie wiem, czy są to zajęcia płatne
☐ nie (dlaczego?).....

12. W jakich zajęciach pozaszkolnych chciał(a)byś uczestniczyć (lub już uczestniczysz) na Twoim osiedlu?

- ☐ zajęcia sportowe (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia plastyczne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia muzyczne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia teatralne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia taneczne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia fotograficzne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia informatyczne (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ zajęcia językowe (uczestniczysz? ☐ T ☐ N)
☐ inne (jakie?).....

CZĘŚĆ III

13. Gdzie najczęściej spędzasz swój czas wolny na osiedlu? (prosimy o wskazanie trzech najczęściej odwiedzanych miejsc, ich lokalizacji i głównej aktywności tam realizowanej, np. *Galeria Kometa – Grudziądzka – spotkania ze znajomymi*)

- ☐ rodzaj miejsca:
lokalizacja:
czynność:
☐ rodzaj miejsca:
lokalizacja:
czynność:
☐ rodzaj miejsca:
lokalizacja:
czynność:

14. Jakich obiektów infrastruktury lub wydarzeń najbardziej brakuje na Twoim osiedlu?

- ☐ boisko do piłki nożnej
☐ ścieżki rowerowe
☐ skatepark
☐ ogólnodostępna sala gimnastyczna
☐ miejsce spotkań dla grup i organizacji młodzieżowych np. harcerstwo
☐ kręgielnia

- ☐ kafejka internetowa
- ☐ sala do paintballu
- ☐ boisko koszykarskie
- ☐ basen
- ☐ lodowisko
- ☐ ścieżki rekreacyjne
- ☐ koncerty
- ☐ wydarzenia sportowe
- ☐ wydarzenia kulturalne
- ☐ festyny osiedlowe integrujące mieszkańców
- ☐ inne (co?).....

15. Czy chciał(a)byś coś dodać?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!